

Brüssel, 26.2.2016
C(2016) 1087 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

26.2.2016,

**millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 596/2014
regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad turu tunnustatud tava
kehtestamise kriteeriume, korda ja nõudeid ning selle hoidmise, lõpetamise või
tunnustamise tingimuste muutmise nõudeid**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 596/2014 (mis käsitleb turukuritarvitusi (edaspidi „turukuritarvituse määrus”))¹ artikli 3 lõike 1 punkti 9 kohaselt tähistab termin „turu tunnustatud tava” eriomast turutava, mida teatava liikmesriigi pädev asutus tunnustab. Turukuritarvituse määruse artikli 13 lõike 1 kohaselt peavad turu tunnustatud tavaga seotud tegutsemisel olema eelkõige õiguspärased põhjendused. Turukuritarvituse määruse artikli 13 lõikes 2 on esitatud selliste kriteeriumide loetelu, mida pädevad asutused peavad turu tunnustatud tava kehtestamisel arvesse võtma.

Turukuritarvituse määruse artikli 13 lõike 7 esimeses lõigus on sätestatud järgmine: „Selleks et tagada käesoleva artikli järjekindel ühtlustamine, töötab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles täpsustab kriteeriumid, korra ja nõuded, mille alusel kehtestada turu tunnustatud tava vastavalt lõigetele 2, 3 ja 4, ning selle hoidmise ja lõpetamise või tunnustamise tingimuste muutmise nõuded.” Selle volitusega toetatakse turu tunnustatud tava jaoks ühtsete kriteeriumide, korra ja nõuete väljatöötamist, parandatakse turu tunnustatud tava reguleeriva õigusliku korra selgust ja edendatakse selle kohaldamist turuosaliste poolt. Seega parandatakse sellega ka turu nõuetekohast toimimist ja turu usaldusväarsust.

Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu esitati komisjonile 28. septembril 2015. Vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (ESMA))² artiklile 10 peab komisjon otsustama regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kinnitamise kolme kuu jooksul pärast selle kättesaamist. Kui liidu huvid seda nõuavad, võib komisjon regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kinnitada ka ainult osaliselt või muudatustega vastavalt kõnealustes artiklites sätestatud konkreetsele menetlusele.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

ESMA korraldas kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 10 lõike 1 kolmanda lõiguga kõnealuse regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta avaliku konsultatsiooni. Peale selle küsis ESMA arvamust määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 37 kohaselt loodud väärtpaberituru sidusrühmade kogult.

ESMA lõpparuandes³ on esitatud konsultatsioonidokumenti käsitlev tagasiside, milles analüüsiti konsultatsiooni käigus laekunud vastuseid, kirjeldati olulisi muudatusi (või kinnitati asjakohasel juhul, et olulisi muudatusi ei ole tehtud, kuna vastajad olid ESMA pakutud lähenemisviisiga üldiselt nõus) ja selgitati põhjuseid saadud tagasiside kontekstis.

Ligikaudu 53 % avalikus konsultatsioonis osalenud vastanutest toetas ESMA seisukohta, et pädevate asutuste tehtava hindamise puhul on oluline kriteerium turu tunnustatud tava kohaldava üksuse järelevalve alla kuulumine. Ligikaudu 47 % vastanutest leidis, et nõue, mille kohaselt tohivad turu tunnustatud tava kohaldada ainult järelevalve alla kuuluvad isikud, on liiga piirav ja et turukuritarvituse määruse kohaldamise seisukohast ei ole järelevalve alla kuuluvate ja järelevalve alla mittekuuluvate ettevõtjate vahel vahet. ESMA selgitab oma lõpparuandes, et on seisukohal, et turu tunnustatud tava kohaldamisel ei ole

¹ ELT L 173, 12.6.2014, lk 1.

² ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

³ Lõpparuanne on kättesaadav aadressil https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/2015-esma-1455_-_final_report_mar_ts.pdf.

üldist takistust, ja leiab, et turukuritarvituse määrus ei võimalda järelevalve alla mittekuuluvaid isikuid põhimõtteliselt eelnevalt välistada, kuid jätab samal ajal pädevatele asutustele kaalutusõiguse hinnata, kas teatava turu tunnustatud tava kohaldamine eeldab teataval juhul toimimise ja turu kaitsmise eesmärgil, et isik kuulub järelevalve alla. ESMA oli seisukohal, et usaldatavusnõuete täitmise järelevalveks ja turuosaliste piisavaks kaitsmiseks on vajalik, et mõnel juhul kuuluksid teatavat turu tunnustatud tava kohaldavad isikud kooskõlas pädevate asutuste hinnanguga järelevalve alla.

Paar vastanut esitas küsimusi turu tunnustatud tavade kohta energiaturgudel ja kõnealustel turgudel järelevalve alla kuuluvaks üksuseks kvalifitseerumise kohta ning väitis, et järelevalve alla kuuluvate isikute määratlus ei ole piisavalt selge. Üks arvamus oli see, et järelevalve alla kuuluva isiku määratlust on igal juhul vaja täpsustada. ESMA esitas lõpparuandes ja regulatiivses tehnilises standardis järelevalve alla kuuluvate isikute täpsema määratluse ELi finantsvaldkonna reguleerimise kontekstis. ESMA järeldas, et järelevalve alla kuuluvate isikute mõiste peaks hõlmama ka isikuid või üksuseid energia-, lubatud heitkoguse väärtpaberite ja kaubaturgudel.

Koos tehniliste standardite eelnõuga esitas ESMA vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 10 lõike 1 kolmandale lõigule komisjonile esitatud tehniliste standardite eelnõuga seotud mõjuhindangu, sealhulgas kulude ja tulude analüüsi. See analüüs on kättesaadav ESMA veebisaidil.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

I peatükk (artikkel 1). Artikliga 1 nähakse käesoleva delegeeritud määruse kohaldamiseks ette järelevalve alla kuuluvate isikute piirav loetelu.

II peatükk (artiklid 2–13). 1. jaos (artikkel 2) sätestatakse turu tunnustatud tava kehtestamise üldised nõuded. 2. jaos (artiklid 3–9) täpsustatakse kriteeriumeid, mida tuleb turu tunnustatud tava kehtestamisel arvesse võtta. Artikliga 3 nähakse ette konkreetne avalikustamine seoses turu tunnustatud tavaga, mille järgimist pädevad asutused uurima peavad. Artikliga 4 nähakse ette hindamiskriteeriumid, millest peavad lähtuma pädevad asutused, kelle eesmärgiks on turujõudude kaitse ja toimimine. Artiklis 5 loetletakse miinimumkriteeriumid, millest lähtutakse selle kindlakstegemisel, kas turutaval on turu likviidsusele ja tõhususele positiivne mõju. Artiklis 6 loetletakse elemendid, mida pädevad asutused peavad arvestama seoses mõjuga turu nõuetekohasele toimimisele. Artiklis 7 sätestatakse seotud turgude usaldusväärset ohustavate riskide hindamise kriteeriumide loetelu. Artikliga 8 nõutakse, et pädevad asutused võtaksid arvesse kõigi asjakohaste uurimiste tulemusi. Artikliga 9 kehtestatakse minimaalsed hindamiskriteeriumid asjaomase turu struktuuriliste eripärade kindlakstegemiseks. 3. jaos (artiklid 10 ja 11) sätestatakse kohaldatav kord. Artiklis 10 käsitletakse teateid, mille pädev asutus peab edastama samal ajal ESMA-le ja muudele pädevatele asutustele, kui ta kavatses kehtestada turu tunnustatud tava. Artikliga 11 täiendatakse määrust (EL) nr 596/2014 sätetega, mis käsitlevad teatatud tava kohta ESMA arvamusel väljastamise protsessi. 4. jagu (artiklid 12 ja 13) sisaldab turu tunnustatud tava hoidmise, muutmise ja lõpetamise nõudeid. Artikliga 12 nähakse ette eeskirjad, mis käsitlevad kehtestatud turu tunnustatud tavade läbivaatamist pädevate asutuste poolt ja nende tulemuste mõju. Artiklis 13 täpsustatakse turu tunnustatud tava muutmise või lõpetamise kriteeriumeid, mida pädevad asutused peavad arvesse võtma.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

26.2.2016,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 596/2014 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad turu tunnustatud tava kehtestamise kriteeriume, korda ja nõudeid ning selle hoidmise, lõpetamise või tunnustamise tingimuste muutmise nõudeid

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrust (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ,⁴ eriti selle artikli 13 lõike 7 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühiste kriteeriumide, korra ja nõuete täpsustamine peaks aitama töötada turu tunnustatud tavade valdkonnas välja ühtsed korraldused, suurendama selle õigusliku korra selgust, mille alusel kõnealused tavad on lubatud, ning edendama turuosaliste seas õiglast ja tõhusat käitumist. See peaks parandama ka turu nõuetekohast toimimist ja turu usaldusväärset.
- (2) Tagamaks, et turu tunnustatud tavad ei kahjustaks innovatsiooni ja finantsturgude pidevat dünaamilist arengut, ei peaks pädevad asutused automaatselt eeldama, et uued või tekkivad turutrendid, mille tulemusel võivad tekkida uudsed turutavad, ei ole aktsepteeritavad. Pädevad asutused peaksid pigem hindama, kas sellised turutavad vastavad käesolevas määruses ja määruses (EL) nr 596/2014 sätestatud kriteeriumidele.
- (3) Turu tunnustatud tavasid tuleks kohaldada viisil, mis tagab turu usaldusväärse ja investorite kaitse, tekitamata riske muudele turuosalistele ja muudele seotud turgudele. Sellest tulenevalt tuleb asjakohaselt tähelepanu pöörata läbipaistvusele ja selliseid turutavasid reguleerivatele tingimustele, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks. Kui hinnatakse selliste turutavade läbipaistvuse taset, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavadeks nii üldsuse kui ka pädevate asutuste puhul, peaksid pädevad asutused võtma arvesse võimalike turu tunnustatud tavade kohaldamise erinevaid etappe. Sellest tulenevalt on asjakohane sätestada nende etappide spetsiifilised läbipaistvusnõuded (enne turu tunnustatud tava kohaldamist turuosaliste poolt, turu tunnustatud tava kohaldamise ajal ja pärast turu tunnustatud tava kohaldamise lõpetamist turuosaliste poolt).
- (4) Need turutavad, mille pädevad asutused määravad turu tunnustatud tavadeks võivad nii liigilt kui olemuselt erinevad olla. Kui pädev asutus kehtestab turutava turu tunnustatud tavana, peaks ta hindama, milline on kõigilt tava kohaldavatelt isikutelt

⁴ ELT L 173, 12.6.2014, lk 1.

nõutava avalikustamise sagedus, et tagada, et seda kohandatakse ja et see on asjaomase turutava puhul sobiv. Avalikustamise sageduse puhul peaks olema tasakaal järgmiste elementide vahel: vajadus teavitada üldsust ja tagada, et pädeval asutusel on teave jooksvaks järelevalveks, ning turu tunnustatud tava kohaldavate isikute perioodilise teabe avalikustamise kohustus. Kui hinnatakse turutava, mida võib kohaldada väljaspool kauplemiskohta, peaksid pädevad asutused võtma arvesse, kas turu seisukohast märkimisväärse läbipaistvuse nõue on täidetud.

- (5) Pädevad asutused, kes on turutava tunnustanud, peaksid tagama, et seda jälgitakse piisavalt ning nõuetekohase hoolsusega. Seetõttu peaks turutava kohaldavatel isikutel olema kohustus säilitada piisavaid andmed kõigi tehtud tehingute ja korralduste kohta, et pädevatel asutustel oleks võimalik täita oma järelevalvefunktsioone ja rakendada jõustamise meetmeid, mis on nähtud ette määrusega (EL) nr 596/2014. Lisaks on ülioluline, et turutava kohaldamise tegevust saaks eristada muudest kauplemistegevustest, millega nad tegelevad oma arvel või klientide arvel. Seda on võimalik saavutada eri kontode abil.
- (6) Arvesse tuleb võtta turu tunnustatud tava kohaldava üksuse staatust, seda eelkõige juhul, kui üksus tegutseb sellise muu isiku nimel või arvel, kes saab turutavast otseselt kasu. Pädevad asutused peaksid hindama, kas asjaolu, et tegemist on järelevalve alla kuuluva isikuga, on konkreetse asjaomase turutava tunnustamise seisukohast asjakohane.
- (7) Kui pädevad asutused hindavad selliste turutavade mõju turu likviidsusele ja tõhususele, mille puhul on tehtud ettepanek määrata see turu tunnustatud tavadeks, peaksid nad võtma arvesse turutavade eesmärki, näiteks seda, kas turutavade eesmärk on asjaomasel juhul edendada korrapäraselt kauplemist mittelikviidsete finantsinstrumentidega, vältida hinnasurvet, esitada hinnapakumisi kauplemise vastaspoole puudumise riski korral või toetada nõuetekohaseid tehinguid, kui osalisel on turgu valitsev seisund. Nende eesmärkidega võidakse ka tahta vähendada hinnakõikumisi, mis on tingitud liiga suurtest hinnavahedest ning finantsinstrumendi piiratud pakkumisest või nõudlusest selle järele, sealjuures ohustamata turutrendi, samuti tagada hindade läbipaistvus või edendada hindade õiglast hindamist turgudel, kus enamik tehingutest tehakse väljaspool kauplemiskohta.
- (8) Käesolev määrus põhineb regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul, mille esitas komisjonile Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA).
- (9) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve on korraldanud käesoleva määruse aluseks oleva regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta avatud avalikud konsultatsioonid, analüüsinud võimalikku asjaomast kulu ja tulu ning küsinud arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010⁵ artikli 37 kohaselt loodud väärtpaberituru sidusrühmade kogult.
- (10) Finantsturgude sujuva toimimise tagamiseks on vaja, et käesolev määrus jõustuks võimalikult kiiresti ja et selle sätteid hakataks kohaldama samast kuupäevast kui määruse (EL) nr 596/2014 sätteid,

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 *Mõisted*

Käesoleva määruse kohaldamisel on mõistel „järelevalve alla kuuluvad isikud” järgmine tähendus:

- (a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EÜ⁶ kohaselt tegevusloa saanud investeerimisühingud;
- (b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁷ kohaselt tegevusloa saanud krediitiasutused;
- (c) määruse (EL) nr 648/2012⁸ artikli 2 punktis 8 määratletud finantssektori vastaspoolled;
- (d) iga isik, kellele annab tegevusloa, kelle suhtes kehtestab organisatsioonilised nõuded ja kelle üle teeb järelevalvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1227/2011⁹ määratletud pädev finantsjärelevalveasutus või riiklik reguleeriv asutus;
- (e) iga isik, kellele annavad tegevusloa, kelle suhtes kehtestavad organisatsioonilised nõuded ja kelle üle teevad järelevalvet hetke- või tuletisinstrumentide turgude eest vastutavad pädevad asutused, reguleerivad asutused või ametid;
- (f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem)¹⁰ kohaste nõuetele vastavuse kohustustega turukorraldajad.

II PEATÜKK TURU TUNNUSTATUD TAVA

1. JAGU TURU TUNNUSTATUD TAVA KEHTESTAMINE

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 8.12.2011, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Artikkel 2
Üldnõuded

1. Enne kui pädevad asutused määravad turutava turu tunnustatud tavaks, teevad nad järgmist:
 - (a) hindavad turutava vastavust igale määruse (EL) 596/2014 artikli 13 lõikes 2 sätestatud ja käesoleva peatüki 2. jaos täpsustatud kriteeriumile;
 - (b) konsulteerivad küsimuses, kas turutava määramine turu tunnustatud tavaks on sobiv, asjakohaselt asjaomaste organitega, muu hulgas vähemalt emitentide esindajate, investeerimisühingute, krediidiasutuste, investorite, lubatud heitkoguse väärtpaberite turu osaliste, mitmepoolset või organiseeritud kauplemissüsteemi korraldavate turukorraldajate ja reguleeritud turu turukorraldajate ning muude asutustega.
2. Pädevad asutused, kes kavatsevad määrata turutava turu tunnustatud tavaks, teatavad oma kavatsusest ESMA-le ja muudele pädevatele asutustele vastavalt 3. jaos sätestatud korrale, kasutades lisas esitatud vormi.
3. Kui pädevad asutused määravad turutava turu tunnustatud tavaks kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 artikliga 13 ja käesoleva määrusega, avalikustavad nad oma veebisaidil turutava turu tunnustatud tavaks määramist käsitleva otsuse ja asjaomase turu tunnustatud tava kirjelduse, kasutades lisas sätestatud vormi ja avalikustades järgmise teabe:
 - (a) turu tunnustatud tava kohaldada võivate isikute liikide kirjeldus;
 - (b) selliste turu tunnustatud tava kohaldada võivate isikute või isikute gruppide liikide kirjeldus, kes võivad turu tunnustatud tava kohaldamisest kasu saada seda kas ise kohaldades või muu turu tunnustatud tava kohaldava isiku määramise kaudu (edaspidi „kasusaaja”);
 - (c) sellise finantsinstrumendi liigi kirjeldus, mida turu tunnustatud tava puudutab;
 - (d) teave selle kohta, kas turu tunnustatud tava võib kohaldada kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, ning selliste olukordade või tingimuste kirjeldus, mis tingivad tava kohaldamise ajutise katkestamise, peatamise või lõpetamise.

Esimese lõigu punktis a osutatud isikud vastutavad kauplemisega seotud otsuste eest, sh turu tunnustatud tavaga seotud korralduse andmise, tühistamise või muutmise eest, samuti tehingu tegemise või täitmise eest.

2. JAGU
**KRITEERIUMID, MIDA TULEB TURU TUNNUSTATUD TAVADE
KEHTESTAMISEL ARVESSE VÕTTA**

Artikkel 3
Läbipaistvus

1. Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava saab määrata turu tunnustatud tavaks ja kas see vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis a sätestatud kriteeriumile, uurivad nad seda, kas turutava tagab, et avalikkusele tehakse kättesaadavaks järgmised andmed:
 - (a) Enne turutava kohaldamist turu tunnustatud tavana:

- i) kasusaajate ja tava kohaldama hakkavate isikute andmed ja see nende hulgast, kes vastutab käesoleva lõike punktide b ja c kohaste läbipaistvusnõuete täitmise eest;
 - ii) finantsinstrumendid, mille suhtes turu tunnustatud tava kohaldama hakatakse;
 - iii) ajavahemik, mil turu tunnustatud tava kohaldatakse, ja olukorrad või tingimused, mis tingivad kohaldamise ajutise katkestamise, peatamise või lõpetamise;
 - iv) kauplemiskohad, kus turu tunnustatud tava kohaldatama hakatakse, ja kui see on asjakohane, teave võimaluse kohta täita tehinguid väljaspool kauplemiskohta;
 - v) turu tunnustatud tava kohaldamiseks ette nähtud maksimaalne rahasumma ja finantsinstrumentide arv, kui see on asjakohane.
- (b) Kui turutava kohaldatakse turu tunnustatud tavana:
- i) perioodiliselt turu tunnustatud tava kohaldamisega seotud kauplemistegevuse üksikasjad, näiteks täidetud tehingute arv, kauplemismaht, tehingute keskmine maht ja keskmised näidatud hinnavad, täidetud tehingute hinnad;
 - ii) turu tunnustatud tava kohta varem avalikustatud andmete muudatused, sh muudatused, mis on seotud kättesaadavate vahenditega (st raha ja finantsinstrumendid), turu tunnustatud tava kohaldavate isikutega seotud muudatused ning kasusaaja ja turu tunnustatud tava kohaldavate isikute kontodel toimunud muutused seoses raha või finantsinstrumentide jaotusega.
- (c) Kui turutava ei kohaldata enam turu tunnustatud tavana, tulenevalt seda kohaldanud isikust, kasusaajast või mõlemast:
- i) asjaolu, et turu tunnustatud tava kohaldamine on lõppenud;
 - ii) selle kirjeldus, kuidas turu tunnustatud tava kohaldati;
 - iii) turu tunnustatud tava kohaldamise lõpetamise põhjendused või põhjused.

Kui ühel kauplemisperioodil tehakse mitu tehingut, võivad punkti b alapunkti i kohaldamisel olla andmete kategooriate puhul aktsepteeritavad päevased koondnäitajad.

2. Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava saab määrata turu tunnustatud tavaks ja kas see vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis a sätestatud kriteeriumile, uurivad nad seda, kas turutava tagab, et neile avaldatakse järgmised andmed:
- (a) enne turutava kohaldamist turu tunnustatud tavana kokkulepped ja lepingud kindlaks määratud kasusaajate ja selliste isikute vahel, kes hakkavad turutava turu tunnustatud tavana kehtestamise korral seda kohaldama, juhul kui selliseid korraldusi või lepinguid on tava kohaldamiseks vaja;
 - (b) kui turutava kohaldatakse turu tunnustatud tavana, pädevale asutusele esitatavad korrapärased aruanded, mis sisaldavad üksikasju täidetud tehingute kohta ning kasusaajate ja turu tunnustatud tava kohaldavate isikute vaheliste kokkulepete ja lepingute toimimine.

Artikkel 4

Turujõudude toimimise kaitse ning pakkumise ja nõudluse toimimine

1. Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks, vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis b sätestatud kriteeriumile, võtavad nad arvesse seda, kas turutava piirab muude turuosaliste võimalusi tehingutele reageerida. Pädevad asutused võtavad ka arvesse vähemalt järgmisi kriteeriume, mis on seotud sellist liiki isikutega, kes hakkavad turutava kohaldama, kui see kehtestatakse turu tunnustatud tavana:
 - (a) kas tegemist on järelevalve alla kuuluvate isikutega;
 - (b) kas nad on sellise kauplemiskoha liikmed, kus turu tunnustatud tava kohaldama hakatakse;
 - (c) kas nad säilitavad andmeid korralduste ja tehingute kohta, mis on seotud kohaldatava turutavaga, sellisel viisil, mis võimaldab seda muudest kauplemistegevustest lihtsalt eristada, muu hulgas omades turu tunnustatud tava kohaldamise jaoks eraldi kontosid, seda eelkõige selleks, et näidata, et antud korraldused sisestatakse eraldi ja individuaalselt, mitme kliendi korraldusi koondamata;
 - (d) kas nad on kehtestanud spetsiifilise sisekorra, mis võimaldab
 - i) turutavaga seotud tegevuste kohest kindlakstegemist;
 - ii) pädevale asutusele taotluse korral kiiret juurdepääsu asjaomaste korralduste ja tehingute andmetele;
 - (e) kas neil on olemas tingimuste täitmiseks ja auditeerimiseks vajalikud ressursid, et turu tunnustatud tava tingimuste täitmist oleks võimalik igal ajal jälgida ja tagada;
 - (f) kas nad säilitavad punktis c osutatud andmeid vähemalt viis aastat.
2. Pädevad asutused võtavad arvesse, millises ulatuses kehtestatakse turutavaga eelnevalt loetelu kauplemistingimustest selle tava kohaldamiseks turu tunnustatud tavana, sh hindade ja mahu piirmäärasid ja positsioonide piiranguid.
3. Pädevad asutused hindavad seda, millises ulatuses turutava ja selle kohaldamisega seotud kokkulepe või leping võimaldab
 - (a) turu tunnustatud tava kohaldaval isikul tegutseda tehingu tegemise viisi osas kasusaajast sõltumatult ilma kasusaaja juhiste, andmete või mõjutusteta;
 - (b) vältida huvide konflikte kasusaaja ja turu tunnustatud tava kohaldava isiku klientide vahel.

Artikkel 5

Mõju turu likviidsusele ja tõhususele

Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks, vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis c sätestatud kriteeriumile, hindavad nad turutava mõju vähemalt järgmistele elementidele:

- (a) kauplemismaht;
- (b) korralduste arv tellimusraamatus (tehingukorralduste sügavus);
- (c) tehingute täitmise kiirus;

- (d) ühe kauplemisperioodi mahuga kaalutud keskmine hind, päeva sulgemishind;
- (e) ostu-/müügihinna vahe suurus, hinnakõikumine ja volatiilsus;
- (f) noteeringute või tehingute regulaarsus.

Artikkel 6

Mõju turu nõuetekohasele toimimisele

1. Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks, vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis d sätestatud kriteeriumile, võtavad nad arvesse järgmist:
 - (a) võimalus, et turutava mõjutab kauplemiskohas hinnakujundusprotsesse;
 - (b) see, mil määral võib turutava hõlbustada hindade ja tellimusraamatusse sisestatud korralduste hindamist, ja kas turu tunnustatud tava kohaldamisega seoses tehtavad tehingud või sisestatavad korraldused ei ole vastuolus asjaomase kauplemiskoha kauplemiseeskirjadega;
 - (c) artiklis 3 osutatud teabe üldsusele teatavaks tegemise üksikasjad, sh koht asjaomase kauplemisplatvormi veebisaidil, kus see avalikustatakse, ja kui see on asjakohane, koht, kus see kasusajate veebisaitidel samal ajal avalikustatakse;
 - (d) see, millises ulatuses kehtestatakse turutavaga eelnevalt selliste olukordade või tingimuste loetelu, mille korral selle kohaldamine turu tunnustatud tavana peatatakse ajutiselt või mille korral seda piiratakse, muu hulgas sellised konkreetset kauplemisperioodid või etapid nagu enampakkumine, ülevõtmine, esmane avalik pakkumine, kapitali suurendamine, järelpakkumine.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel võetakse arvesse ka turutava, mille puhul turukorraldaja või investeerimisühing või mitmepoolset või organiseeritud kauplemissüsteemi korraldavad turukorraldajad jälgivad tehinguid ja korraldusi reaalselt.

2. Pädevad asutused hindavad seda, mil määral võimaldab turutava järgmist:
 - (a) esitada ja täita selle kohaldamisega seotud korraldusi kauplemisperioodil enampakkumise alustamise või lõpetamise etappides;
 - (b) sisestada või teostada selle kohaldamisega seotud korraldusi või tehinguid perioodidel, mil toimub stabiliseerimine ja tehakse tagasiostutehinguid.

Artikkel 7

Seotud turgude usaldusväärsusust ohustavad riskid

Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks, vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis e sätestatud kriteeriumile, võtavad nad arvesse järgmist:

- (a) kas selle turutava kohaldamisega seotud tehingutest, mis on kehtestatud turu tunnustatud tavana, hakatakse korrapäraselt pädevaid asutusi teavitama;
- (b) kas turu tunnustatud tava kohaldamiseks ette nähtud vahendid (raha või finantsinstrumendid) on proportsionaalsed ja vastavuses turu tunnustatud tavaga;
- (c) turu tunnustatud tava kohaldamise käigus osutatavate teenuste tasu olemus ja suurus ning kas tasuks on kehtestatud fikseeritud summa; kui pakutakse välja muutuvtasu, ei

tohi sellega kaasneda käitumist, mis võib kahjustada turu usaldusväärsusust või turu nõuetekohast toimimist, ning pädeval asutusel peab olema võimalik sellist tasu hinnata;

- (d) kas seda liiki isikud, kes hakkavad turu tunnustatud tava kohaldama, tagavad asjaomase turu seisukohast asjakohasel juhul turu tunnustatud tava kohaldamiseks ette nähtud varade piisava eraldatuse võimalike klientide varadest või enda varadest;
- (e) kas kasusaajate ja turu tunnustatud tava kohaldavate isikute ülesanded või asjakohasel juhul nende ühised ülesanded on selgelt kindlaks määratud;
- (f) kas seda liiki isikutel, kes hakkavad turu tunnustatud tava kohaldama, on organisatsiooniline struktuur ja asjakohased sisemised korraldused, millega tagatakse, et turu tunnustatud tavaga seotud kauplemisotsused püsivad konfidentsiaalsed ja ei ole isiku muudele üksustele teada ning on sõltumatud klientidelt saadud kauplemiskorraldustest, portfelli valitsemisest või oma arvel antud korraldustest;
- (g) kas on olemas asjakohane kasusaaja ja turu tunnustatud tava kohaldava isiku vahelise aruandmise protsess, mis võimaldab sellise teabe vahetamist, mida neil on vaja oma juriidiliste või lepinguliste kohustuste täitmiseks, kui see on asjakohane.

Artikkel 8

Turutava uurimine

Kui pädevad asutused teevad otsuse selle kohta, kas turutava, mis tahetakse määrata turu tunnustatud tavaks, vastab määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktis f sätestatud kriteeriumile, võtavad nad eelkõige arvesse nende jälgitavatel turgudel korraldatud uurimiste tulemusi, mis võivad seada kehtestatava turu tunnustatud tava kahtluse alla.

Artikkel 9

Turu struktuurilised eripärad

Võttes kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 punktiga g arvesse jaeinvestorite osalemist asjaomasel turul, hindavad pädevad asutused vähemalt järgmist:

- (a) turutava võimalik mõju jaeinvestorite huvidele, kui turutava on seotud sellistel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentidega, kus jaeinvestorid osalevad;
- (b) kas turutava suurendab tõenäosust, et jaeinvestorid leiavad väikese likviidsusega finantsinstrumentide puhul vastaspoolel nende kantavat riski suurendamata.

3. JAGU

KORD

Artikkel 10

Teade turu tunnustatud tava kehtestamise kavatsuse korral

1. Pädevad asutused teatavad kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikega 3 turu tunnustatud tava kehtestamise kavatsusest ESMA-le ja samal ajal muudele pädevatele asutustele posti või e-posti teel, kasutades varem kindlaks määratud kontaktpunktide loetelu, mille koostavad ja mida ajakohastavad korrapäraselt pädevad asutused ja ESMA.
2. Lõikes 1 osutatud teade hõlmab järgmist:

- (a) avaldus turu tunnustatud tava kehtestamise kavatsuse kohta, sh eeldatav kehtestamise kuupäev;
 - (b) teadet esitava pädeva asutuse andmed ja selle kontaktisiku(te) kontaktandmed (nimi, telefoninumber ja e-posti aadress töö juures, tiitel);
 - (c) turutava üksikasjalik kirjeldus, mis sisaldab järgmist:
 - i) selliste finantsinstrumentide ja kauplemiskohtade liigid, mille suhtes turu tunnustatud tava kohaldama hakatakse;
 - ii) turu tunnustatud tava kohaldada saavate isikute liigid;
 - iii) kasusaajate liik;
 - iv) teave selle kohta, kas turutava võib kohaldada kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, ning selliste olukordade või tingimuste kirjeldus, mis tingivad tava kohaldamise ajutise katkestamise, peatamise või lõpetamise;
 - (d) põhjus, miks tava võib kujutada endast turuga manipuleerimist määruse (EL) nr 596/2014 artikli 12 tähenduses;
 - (e) määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõike 2 kohaselt korraldatud hindamise üksikasjad.
3. Lõikes 1 osutatud teade hõlmab pakutud turutava hindamiseks mõeldud tabelit, mis põhineb lisas esitatud vormil.

Artikkel 11 *ESMA arvamus*

1. Kui ESMA on määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikes 4 osutatud teate kätte saanud ja enne kui ta esitab kõnealuse lõike kohase arvamuse, algatab ta omal algatusel või mõne pädeva asutuse taotlusel protsessi, et edastada teadet esitavale pädevale asutusele teatatud turutavaga seotud võimalikud esialgsed märkused, kahtlused, eriarvamused või selgituste taotlus. Teadet esitav pädev asutus võib anda ESMA-le teatatud turutava kohta täiendavaid selgitusi.
2. Kui lõikes 1 osutatud protsessi käigus tehakse mõni fundamentaalne või oluline muudatus, mis mõjutab teatatud turutava alust või sisu või teadet esitava pädeva asutuse poolset hindamist, siis teatatud turutava käsitleva ESMA arvamuse esitamise protsess lõpetatakse. Kui see on asjakohane, algatab pädev asutus uue protsessi, et kehtestada muudetud tava turu tunnustatud tavana kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikega 3.

4. JAGU **TURU TUNNUSTATUD TAVADE HOIDMINE, MUUTMINE JA LÕPETAMINE**

Artikkel 12 *Kehtestatud turu tunnustatud tava läbivaatamine*

1. Turu tunnustatud tava kehtestanud pädevad asutused hindavad korrapäraselt ja vähemalt iga kahe aasta tagant, kas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikes 2 ja käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud tingimused on jätkuvalt täidetud.

2. Olenemata määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikes 8 kohasest korrapärasest läbivaatamisest käivitatakse lõikes 1 osutatud hindamisprotsess järgmistel juhtudel:
 - (a) kui on mõistetud karistus, mis on seotud kehtestatud turu tunnustatud tavaga;
 - (b) kui kõnealuse määruse artikli 13 lõikes 8 osutatud turukeskkonna olulise muudatuse tõttu ei ole enam täidetud üks või mitu kehtestatud tava tunnustamise tingimustest;
 - (c) kui pädeval asutusel on põhjust kahtlustada, et turu tunnustatud tavast kasu saajad või seda tava kohaldavad isikud tegutsevad või on tegutsenud määruse (EL) nr 596/2014 vastaselt.
3. Kui hindamine näitab, et kehtestatud turu tunnustatud tava ei vasta enam pädevate asutuste algse hindamise tingimustele, mis on sätestatud 2. jaos, teevad pädevad asutuse ettepaneku muuta tunnustamise tingimusi või lõpetavad turu tunnustatud tava, võttes arvesse artikli 13 kohaseid kriteeriume.
4. Pädevad asutused teavitavad ESMA-t hindamise tulemustest ka juhul, kui turu tunnustatud tava püsib muutumatuna.
5. Kui pädev asutus teeb ettepaneku kehtestatud turu tunnustatud tava tunnustamise tingimusi muuta, peab ta järgima artikli 2 nõudeid.
6. Kui pädev asutus otsustab kehtestatud turu tunnustatud tava lõpetada, avalikustab ta oma otsuse ja teavitab sellest samal ajal kõiki teisi pädevaid asutusi ja ESMA-t, märkides lõpetamise kuupäeva, et ajakohastada turu tunnustatud tavade loetelu, mis on avaldatud kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikega 9.

Artikkel 13

Kehtestatud turu tunnustatud tava muutmise või lõpetamise kriteeriumid

Kehtestatud turu tunnustatud tava lõpetamise või tunnustamise tingimuste muutmise kohta ettepaneku tegemise üle otsustamisel võtavad pädevad asutused arvesse järgmist:

- (a) mil määral on kasusaajad või turu tunnustatud tava kohaldavad isikud täitnud asjaomase turu tunnustatud tava alusel kehtestatud tingimusi;
- (b) mil määral on kasusaajate või turu tunnustatud tava kohaldavate isikute käitumine põhjendanud selle, et määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikes 2 sätestatud kriteeriume enam ei täideta;
- (c) mil määral ei ole turuosalised teatud perioodi jooksul turu tunnustatud tava kasutanud;
- (d) kas määruse (EL) nr 596/2014 artikli 13 lõikes 8 osutatud asjaomase turukeskkonna olulisest muudatusest tulenevalt ei ole mõnda turu tunnustatud tava kehtestamise tingimust enam võimalik või vaja täita, arvestades eelkõige järgmist:
 - i) kas turu tunnustatud tava eesmärki ei ole enam võimalik saavutada;
 - ii) kas kehtestatud turu tunnustatud tava jätkuv kasutamine võib mõjutada negatiivselt pädeva asutuse järelevalve alla kuuluvate turgude usaldusväärsust või tõhusust;
- (e) kas esineb olukord, mis on hõlmatud mõne üldise lõpetamise sättega, mida kehtestatud turu tunnustatud tava hõlmab.

III PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 14 Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 3. juulist 2016.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 26.2.2016

*Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER*